

Pavol Tuchyňa, TUCHYŇA-VÝŤAHY, Letná 27, 040 01 Košice

tel. č.: 055/ 633 34 28, 632 33 98 fax: 055/ 632 33 83

Košice 28.4.2010

Rekonštrukcie výťahov

Nakoľko sa v poslednej dobe vyskytlo väčšie množstvo rôznych ponúk na tzv. generálne opravy, výmeny a rekonštrukcie výťahov, považujeme za povinnosť uviesť do problematiky trochu viac svetla.

Podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 95/16/ES z 29. júna 1995 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa výťahov, bola na Slovensku vydaná norma STN EN 81-80. V tejto norme sú vymenované bezpečnostné riziká jednotlivých komponentov výťahov a spôsoby ich odstránenia. Z tejto normy vyplýva, že ak má zariadenie spĺňať požiadavky STN EN 81-80, musí ísť prakticky o výmenu celého výťahu.

Ponuky na tzv. čiastočné opravy, alebo generálne opravy a rekonštrukcie musia spĺňať základnú podmienku. Všetky zabudované komponenty musia byť dodané z imaginárneho kompletného výťahu, ktorý je v súlade s normami a je certifikovaný (CE).

Akékoľvek iné riešenia (čiastočné) sú zavádzaním nezalých používateľov a prevádzkovateľov, ktorí z dôvodu nižšej ceny vynaložia zbytočne finančné prostriedky na nekompatibilné komponenty ktoré sa musia opäť vymeniť.

Ďalšie hľadisko je technická úroveň vymenených častí. Pri skutočnej výmene výťahu by boli dodané stroje s väčšou nosnosťou, obojsmerné zachytávače, centrálné, alebo teleskopické dvere (nie však busové), obojsmerná komunikácia prípadne diaľkový monitoring výťahov / možnosť sledovania alebo ovládania výťahov z centra údržby /. Denne sme svedkami nezodpovedných výmen komponentov kus za kus. U strojov je to bez zvýšenia nosnosti, prípadne rýchlosti, niektoré firmy dokonca dodávajú zastarané príkonovo náročné prevodové stroje. Rozvádzáče – ktoré ovládajú pohyblivú podlahu, v kabíne stop tlačidlá, bez ovládačov revíznej jazdy a pod.

Montáž prevodových strojov, montáž elektrovýzbroje bez frekvenčnej regulácie, montáž ručných dverí, zastaraných pozičných systémov, dodávky bez predprípravy pre budúce komponenty, to všetko sa dá uskutočniť v súlade s normami, ale v rozpore s modernou technológiou, znižovaním energetickej náročnosti a ignorovaním požiadaviek na prepravu osôb so zníženou pohyblivosťou / bezbariérový prístup /. Výmeny môžu byť v rozpore s požiadavkami pre zvýšenie prepravnej kapacity, požiarneho a evakuačného režimu a zabezpečení komfortu pri preprave nábytku / režim riadič /. Mnohé realizácie nespĺňajú požiadavky z hľadiska moderného dizajnu. Ignorujú sa možnosti zväčšenia plochy kabíny a nosností aj tam kde to dovoľujú veľkoryso riešené šachty.

Pri konkurenčnom boji firmy s nízkym technickým myslením, využívajú nedostatočné vedomosti zákazníkov, ktorí si z dôvodu niekoľko sto-eurovej nižšej ceny vyberú uvedené neefektívne riešenie.

V návrhoch na výmenu výťahov chýbajú informácie a nacenenie súvisiacich prác a dodávok

potrebných na splnenie požiadaviek noriem v plnom rozsahu. Napr. výmena prívodov prúdu, hlavných vypínačov, úprava prístupových ciest do strojovne / poklopy /, úprava alebo výmena ohradenia šachty a strojovne, úprava intenzity svetla na nástupištiach v šachte, osvetlenia prístupových ciest do strojovne a v samotných strojovniach, úprava zámkov na dverách strojovni, úprava podlahy strojovne a šachty v bezprašnom vyhotovení a najmä požiarne hľadisko /požiarne odolnosť šachtových dverí a vyhotovenie kabíny z požiarne odolného materiálu/.

Pri inštaláciách nových výťahov v budovách sa zdôrazňujú výhody bezstrojovňových riešení. Nespomínajú sa nevýhody súvisiace s údržbou, prístupom ku stroju a zariadeniam umiestneným vo výťahových šachtách v prípade bezstrojovňových výťahov. Umiestnením rozvádzačov na chodbách v obytných budovách vzniká ďalšie bezpečnostné riziko /násilné poškodenie alebo nedovolená manipulácia s prístrojmi el. zariadenia/.

Splnenie podmienok noriem je dôležité najmä v prípadoch ,keď sú poskytnuté finančné prostriedky zo ŠFRB. Pre vydanie kolaudačného rozhodnutia príslušný Stavebný úrad požaduje posudok z Úradu práce. Vznikajú problémy keď inšpektor úradu práce konštatuje že výťah resp. výťahová šachta nespĺňa podmienky stanovené v STN EN 81-1 v plnom rozsahu a Stavebný úrad nevydá kolaudačné rozhodnutie s kladným výsledkom.

V prípade, že sa vykonáva rekonštrukcia výťahu so strojovňou nad šachtou, je umiestnenie synchronného stroja s ručným rozbrzdením a ručným posunom kabíny, rozvádzača a ostatných zariadení do tejto strojovne je veľmi výhodné. Aj napriek tomu niektoré firmy pri rekonštrukciách výťahov v bytových domoch, v rozpore so zdravým rozumom, inštalujú bezstrojovňové výťahy.

Nakoľko vláda Slovenskej republiky na rozdiel od iných Európskych štátov (napr. Francúzsko) neurčila záväzné termíny pre odstraňovanie bezpečnostných rizík v súlade s doporučením STN EN 81-80, umožňuje sa týmto firmám vykonávať svoju činnosť na Slovensku, ale aj na českom trhu v rozpore s požiadavkami noriem na škodu prevádzkovateľov.

Pri výbere dodávateľov je potrebné oboznámiť sa podrobne s rozsahom vykonaných prác a s technickými vlastnosťami ktoré bude mať zariadenie po výmene. Súčasťou technickej dokumentácie musí byť aj prehlásenie o zhode a záznam o vykonaní prevej úradnej skúšky.

Spracoval : Pavol Tuchyňa

